

Нормотворчість

План

1. Нормотворчість: поняття, види
2. Функції та принципи нормотворчості
3. Стадії створення нормативно-правових актів
4. Нормотворча техніка: поняття, елементи.
Юридична термінологія

Нормотворчість – це діяльність уповноважених державних органів щодо розроблення, розгляду, прийняття та офіційного оприлюднення нормативно-правових актів, які містять загальні правила поведінки

Ознаки нормотворчості

Нормотворчість є етапом правоутворення. Під час нормотворчості в нормативно-правових актах мають закріплюватися норми права, які є результатом узагальнення найбільш важливих повторювальних суспільних відносин, а також засобом подолання шкідливої суспільної практики.

Ознаки нормотворчості

Нормотворчість є правовою формою діяльності публічної влади поряд із правозастосуванням, тлумаченням права, контрольно-наглядовою та установчою діяльністю.

Основною відмінністю нормотворчості від інших правових форм діяльності є те, що її **метою** є створення, зміна або скасування норм права.

Ознаки нормотворчості

Результатом нормотворчої діяльності є **нормативно-правові акти**, за допомогою яких формально закріплюють норми права. Загальним результатом нормотворчості є законодавство як джерело права.

Ознаки нормотворчості

Нормотворчість здійснюється за певною **процедурою**, яка регламентується законодавством.

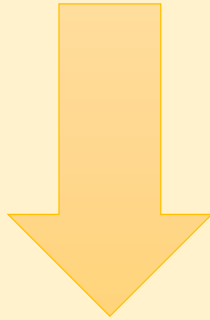
Додержання процедури розгляду, прийняття та набрання чинності нормативно-правовими актами є однією з умов **легальності** нормотворчого процесу.

Суттєві порушення процедури нормотворчості можуть призвести до **визнання нормативно-правового акта недійсним у судовому порядку**.

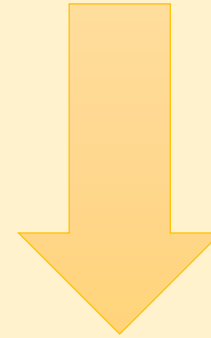
Види нормотворчості

За особливостями процедури та юридичною силою виділяють:

Законотворчість

здійснюється парламентом і народом, результатом якої є прийняття законів

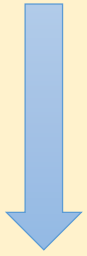

Підзаконну нормотворчість

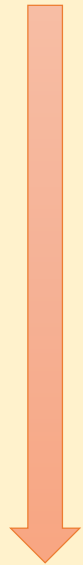
здійснюється уповноваженими суб'єктами, результатом якої є підзаконні нормативно-правові акти

Види нормотворчості

За уповноваженим суб'єктом можна виокремити нормотворчість:

органів державної влади

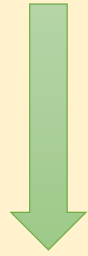
органів місцевого самоврядування

народу

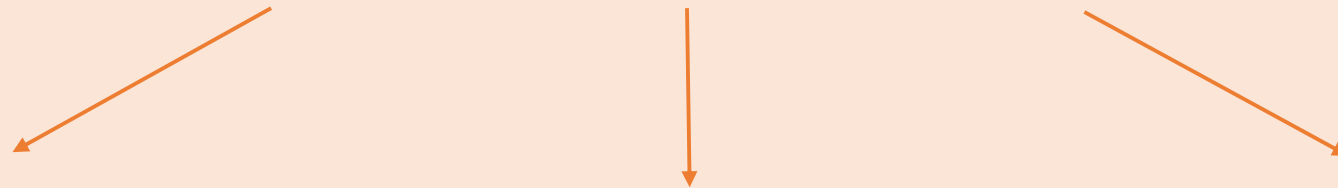
державних організацій

недержавних організацій

Види нормотворчості

За сферою дії розрізняють:

Загальнодержавну
в межах території всієї держави

Місцеву
в межах окремої
адміністративно-територіальної
одиниці

Локальну
в межах відповідної організації

Функції нормотворчості

- ❖ **первинне регулювання** суспільних відносин
- ❖ **вторинне регулювання** суспільних відносин (оновлення правового регулювання)
 - ❖ **дерегуляція** суспільних відносин
- ❖ **усунення недоліків** правового регулювання (вдосконалення правового регулювання)
 - ❖ **упорядкування** правового регулювання

Принципи нормотворчості

Принципи, що характеризують діяльність державного апарату, в тому числі у сфері нормотворчості:

Верховенство права

Законність

Демократизм

Толерантність

Професіоналізм

Принципи нормотворчості

Принципи, що ґрунтуються на основоположних і загальних принципах права:

- ❖ Справедливості
- ❖ Гуманізму
- ❖ Рівності
- ❖ Свободи
- ❖ Правової визначеності
- ❖ Пропорційності
- ❖ Добросовісності

Спеціальні принципи нормотворчості:

Науковість (в нормотворчій діяльності повинні враховуватися напрацювання та рекомендації юр.науки)

Плановість (нормотворча діяльність повинна здійснюватися на основі затверджених планів)

Оперативність (своєчасність видання нормативно-правових актів)

Системність (врахування системних властивостей законодавства)

Технічна досконалість (використання нормотворчої техніки)

Стадії створення нормативно-правових актів

Стадія нормотворчості – це сукупність процедурних дій які здійснюються в процесі нормотворчості та об'єднані певною проміжною метою.

Стадії:

1. Підготовка проекту нормативно-правового акта
2. Розгляд та ухвалення рішення щодо нормативно-правового акта
3. Офіційне оприлюднення нормативно-правового акта

Нормотворча техніка – система засобів і правил вираження та закріплення змісту нормативно-правових актів, використання якої забезпечує ясність, точність, чіткість і несуперечність цих актів.

Ознаки нормотворчої техніки:

- ❖ Нормотворча техніка є різновидом юридичної техніки.
- ❖ Її використання спрямоване на створення ясних, точних, чітких і несуперечливих нормативно-правових актів.
- ❖ Нормотворча техніка включає відповідні засоби і правила.
- ❖ Нормотворча техніка заснована на знаннях і досвіді, накопичених у сфері нормотворчої діяльності.

Засоби і правила у складі нормотворчої техніки:

Філологічні засоби і правила, які забезпечують стислість, зрозумілість, точність мови нормативно-правового акта. Вони включають використання таких засобів, як слова, словосполучення, речення, аббревіатури, розділові знаки тощо.

Засоби і правила у складі нормотворчої техніки:

Логічні правила та засоби забезпечують послідовність і несуперечливість нормативно-правового акта. Вони формуються, зокрема, через утворення і використання таких логічних засобів, як поняття, судження, умовиводи;

Засоби і правила у складі нормотворчої техніки:

Структурні засоби і правила, які забезпечують поділ нормативно-правового акта на його структурні елементи.

Структура: преамбула, основна частина, прикінцева та перехідні положення, додатки.

Нормативно-правовий акт поділяється на пункти і підпункти, абзаци пунктів, статті та частини статей, розділи та підрозділи, глави, книги.

Засоби і правила у складі нормотворчої техніки:

Засоби і правила оформлення документів, що визначають використання реквізитів нормативно-правового акта.

Такими реквізитами є: вид акта; назва суб'єкта нормотворчості; найменування (заголовок) нормативно-правового акта; підпис посадової особи; дата і місце прийняття, номер акта; номер акта в Єдиному державному реєстрі нормативних актів.

<p style="text-align: center;">АКТ приймання-передачі квартири згідно з ДОГОВОРМ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ КВАРТИРИ від _____ 20__ року м. _____ «__» _____ 20__ року</p> <p>_____ _____, код ЄДРПОУ _____, що діє, в особі _____, який діє на підставі _____, за текстом договору купівлі-продажу квартири (надалі – «договір») назване «Продавець», з однієї сторони, та _____, який (-а) діє особисто і за текстом договору іменується «Покупець», які разом надалі іменуються «Сторони», а кожна окремо – «Сторона», на виконання п. ____ договору, підписали даний Акт приймання-передачі квартири (далі – «Акт») про наступне:</p> <p>у дату, вказану вище, Продавець передав Покупцеві квартиру № ____ (_____), розташовану на _____ поверсі в новозбудованому багатоповерховому житловому будинку № ____ (_____) по</p>	<p>вул. _____ у м. _____ (далі – «Квартира»).</p> <p>Квартира має загальну площу __ кв. м., житлову площу __ кв. м. і складається з ____ кімнат. З моменту підписання цього Акту на Покупця покладаються усі та будь-які ризики випадкового та/або умисного ушкодження Квартири вцілому, а також будь-якої її частини, в тому числі встановленого у квартирі обладнання, комунікацій, виконаного на момент підписання Акту базового оздоблення тощо.</p> <p>Даний Акт є невід'ємною частиною Договору.</p> <p>Акт складений українською мовою у двох ідентичних примірниках - по одному примірнику для кожної із Сторін, обидва з яких мають рівну юридичну силу.</p> <p style="text-align: center;">ПІДПИСИ СТОРІН</p> <table><tr><td>ПРИЙНЯВ:</td><td>ПЕРЕДАВ:</td></tr><tr><td>ПОКУПЕЦЬ:</td><td>ПРОДАВЕЦЬ:</td></tr></table>	ПРИЙНЯВ:	ПЕРЕДАВ:	ПОКУПЕЦЬ:	ПРОДАВЕЦЬ:
ПРИЙНЯВ:	ПЕРЕДАВ:				
ПОКУПЕЦЬ:	ПРОДАВЕЦЬ:				

Засоби і правила у складі нормотворчої техніки:

Засоби і правила, що відповідають за **системні зв'язки** нормативно-правових актів.

- До них належать: відсилання (позначення зв'язків між приписами нормативно-правових актів);
- доручення підготувати і прийняти певний нормативно-правовий акт;
- доручення привести власні акти у відповідність до прийнятих;
- оперативні приписи, за допомогою яких вводяться в дію і припиняється дія норм права;
- примітки;
- правові застереження та ін.

Термінологія законодавства – це сукупність термінів, які застосовуються в законодавстві.

Терміни, які використовуються в законодавстві, поділяються на три основні види: **загальноживані терміни** (територія, ділянка, документ тощо);

спеціальні технічні терміни – слова і словосполучення, які походять з інших (неюридичних) наук (рентген, аудіовізуальний твір, провайдер та ін.);

спеціально-юридичні терміни – слова і словосполучення, що відбивають специфіку правових явищ та використовуються юриспруденцією (позов, дієздатність, законність, юридична відповідальність, нормативно-правовий акт тощо).

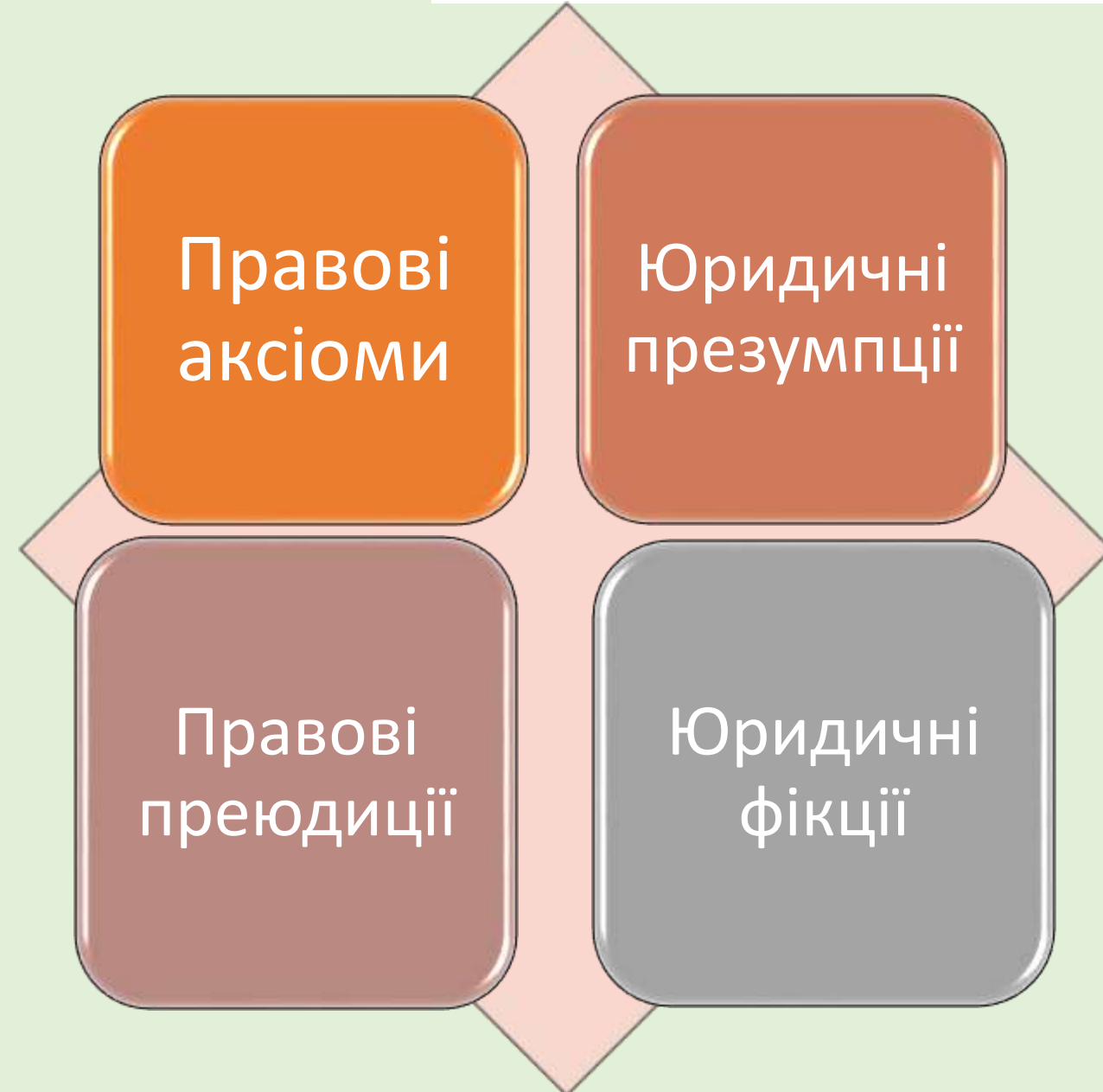
Юридична конструкція – засіб побудови правового матеріалу відповідно до певного виду або типу правових відносин. Цей засіб забезпечує логічність, послідовність, однотипність та стислість викладення змісту закону.

В кожній галузі права існують сталі, базові юридичні конструкції: склад злочину в кримінальному праві; модель цивільного договору в цивільному праві та ін. Так, конструкція складу злочину пов'язує в єдине ціле низку норм Загальної частини КК України та дає змогу уніфіковано викласти конкретні склади злочинів в Особливій частині КК України.

Галузева типізація – засіб, який дозволяє закріпити норми права таким чином, аби вони включались у певну галузь права. Це досягається шляхом включення норми права в галузевий кодифікований акт, застосування галузевої термінології та ін.

Техніко-правові категорії

Правові аксіоми - це положення, прийняті в юридичній науці і практиці без доказів, в силу їх очевидності, переконливості та істинності.

Наприклад «закон зворотної сили не має», «суб'єктивному праву завжди відповідає юридичний обов'язок», «ніхто не може бути суддею у своїй справі ».

Юридична презумпція — це передбачене законом правило (нетиповий нормативний припис), за яким на підставі встановлення певного факту чи фактичного складу виключається необхідність доказування та вважається таким, що існує інший факт (фактичний склад).

Презумпція завжди носить гаданий характер. Це припущення недостовірне, але ймовірне.

Наприклад, **презумпція невинуватості**, **презумпція правомірності правочину**.

Юридичні фікції (лат. - вимисел, вигадка) - загальновизнані і зафіксовані в нормах права припущення про існування певних явищ і процесів, тоді як насправді вони відсутні.

Фікції можуть міститись у гіпотезі чи диспозиції правової норми, а також набувати зовнішнього вираження у нормі-фікції, інституті права.

Прикладом фікції, коли визнається неіснуюче ніби існуючим, є положення про визнання особи безвісно відсутньою (ст. 43 ЦК України).

Юридична фікція – засіб, за допомогою якого неіснуючі явища, процеси та обставини визнаються юридично існуючими, а також існуюче визнається юридично неіснуючим. Прикладом використання фікції у кримінальному праві є визнання за певних обставин несудимими осіб, які мають судимість.

Преюдиції - виключення заперечення юридичної вірогідності факту, що був раз доведений судом або іншим юрисдикційним органом. Це означає, що обставини, які закріплені в рішенні суду або іншого юрисдикційного органу, можуть бути покладені в основу наступного рішення без їх повторного дослідження.

Наприклад, факти, встановлені рішенням суду, що набрало законної сили у цивільній справі, не доводяться знову при розгляді інших цивільних справ, у яких беруть участь ті ж особи.

Дякую за увагу!

